

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **P. T. H.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 1. 2008, č. j. 1 Az 9/2007 – 24,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 26. 1. 2007, č. j. OAM-4/DS-PR-VL19-2007, rozhodl žalovaný tak, že řízení o udělení mezinárodní ochrany se zastavuje podle § 25 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že dne 25. 1. 2007 byl v souladu s ustanovením čl. 19 odst. 3 Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 proveden transfer žadatelky o udělení mezinárodní ochrany (žalobkyně) ze Spolkové republiky Německo na území České republiky. Žalobkyně byla řádně poučena o tom, že Česká republika je státem Evropské unie, který je příslušný k posouzení její žádosti o udělení azylu podané ve Spolkové republice Německo dne 12. 12. 2006. Dne 26. 1. 2007 žalovaný obdržel písemné prohlášení žalobkyně, že si nepřejí, aby žádost o udělení azylu, kterou podala ve Spolkové republice Německo byla posuzována v České republice. Žalobkyně tak podle žalovaného jednoznačně projevila svou vůli směřující k tomu, aby její žádost o udělení mezinárodní ochrany nebyla posuzována v České republice,

čímž došlo k naplnění dikce § 25 písm. a) zákona o azylu a žalovaný proto řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil.

Žalobkyně žalobou napadla citované rozhodnutí žalovaného v celém rozsahu. Potvrdila, že dne 25. 1. 2007 byla převezena do České republiky a že podepsala písemné prohlášení, že si nepřejí, aby její žádost byla posuzována v České republice. V žádném případě však tímto úkonem neměla na mysli zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Připustila, že v České republice již nějaký čas pobývá a některým slovům rozumí, ovšem zpětvzetí své žádosti tímto úkonem nemyslela. Pokud by se jí dostalo vysvětlení, že po prohlášení bude její žádost vzata zpět a řízení zastaveno, nikdy by jej neučinila. Žalovanému vůbec nerozuměla, proto byla překvapena rozhodnutím o zastavení řízení. Zdůraznila, že tvrzení žalovaného nejen z neznalosti práva, ale i jazykové bariéry nepochopila, ale v žádném případě nechtěla a nechce svou žádost o udělení azylu vzít zpět. Písemným prohlášením ze dne 26. 1. 2007 pouze mínila, že nechce, aby o žádosti rozhodovala Česká republika, ale orgány Spolkové republiky Německo. Poukázala na skutečnost, že jí žalovaný nevysvětlil důsledky tohoto prohlášení. Namítala, že nebyla správním orgánem poučena podle § 16 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, o tom, že má právo na tlumočníka. Napadené rozhodnutí žalovaného je proto současně v rozporu s čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. S ohledem na shora uvedené navrhl, aby Městský soud v Praze rozhodnutí žalovaného zrušil, věc mu vrátil k dalšímu řízení a nahradil žalobkyni náklady řízení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě popřel oprávněnost kasační stížnosti a uvedl, že s ní nesouhlasí, neboť neprokazuje nezákonnost napadeného rozhodnutí. Odkázal na své rozhodnutí a na prohlášení žalobkyně ze dne 26. 1. 2007. Zdůraznil skutečnost, že žalobkyně byla v průběhu správního řízení řádně poučena o svých právech a při podpisu prohlášení ze strany žalobkyně byl přítomen pracovník žalovaného, kterého se žalobkyně mohla v případě jakýchkoliv nejasností na cokoliv dotázat. Rovněž byl přítomen tlumočník do jazyka vietnamského. Námitku žalobkyně týkající se porušení § 16 odst. 3 správního řádu a čl. 37 odst. 4 Listiny proto žalovaný považuje za irrelevantní. Navrhl proto, aby městský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 18. 1. 2008, č. j. 1 Az 9/2007 – 24, rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V odůvodnění konstatoval, že ze správního spisu zjistil, že žalobkyně učinila prohlášení, dle kterého si nepřála, aby její žádost o udělení mezinárodní ochrany byla posuzována v ČR. Správní spis však neobsahuje výslovné prohlášení žalobkyně, že podanou žádost o udělení mezinárodní ochrany bere zpět. Podepsané prohlášení, které žalobkyně učinila, není jednoznačně formulováno jako zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Vzhledem k osobě žalobkyně, která jednala prostřednictvím tlumočníka a nebyla ve správním řízení zastoupena, lze připustit, že nemusela tomuto významnému právnímu úkonu zcela dobře porozumět a byla přesvědčena, že podepisuje pouze nesouhlas s projednáním věci na území ČR. Ve světle toho, co o této skutečnosti vyšlo najevo po vydání rozhodnutí žalovaného o zastavení řízení nezbyvá podle městského soudu než konstatovat, že prohlášení žalobkyně ze dne 26. 1. 2007 nelze považovat za zpětvzetí návrhu.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, ve které napadl rozsudek Městského soudu v Praze z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel pokládá za nezákonný výklad soudu, jímž byla zpochybněna podpisem osvědčená vůle žalobkyně ukončit řízení o udělení mezinárodní ochrany. Argumentace, že žalobkyně tomuto úkonu neporozuměla podle stěžovatele neobstojí s ohledem na přítomnost tlumočníka z jazyka vietnamského a ústní poučení žalobkyně ze strany stěžovatele. Neobstojí ani tvrzení žalobkyně o porušení § 16 odst. 3 správního řádu, neboť prohlášení žalobkyně byl rovněž přítomen tlumočník do jazyka vietnamského, jenž svou aktivní účast potvrdil vlastnoručním podpisem. Stěžovatel se dovolává právní zásady, podle které se právní úkony posuzují podle jejich obsahu a nikoliv pouze formy, zakotvené např. v ustanovení § 37 odst. 1 správního řádu. Podle názoru stěžovatele tak nemá požadavek městského soudu na povinné formální označení právního úkonu jako „*zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany*“ oporu v zákoně. Na podporu svých tvrzení stěžovatel poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu v Brně ze dne 27. 6. 2005, sp. zn. 5 Azs 25/2005. Stěžovatel se domnívá, že jeho kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy, neboť se v daném případě jedná o zásadní pochybení krajského soudu, které by mělo zásadní dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (viz usnesení Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Azs 26/2006). Podle názoru stěžovatele městský soud hrubě pochybil při výkladu práva, když postupoval formalisticky a právní úkon žalobkyně, jenž je obsahově jednoznačným vyjádřením její vůle ukončit řízení o udělení mezinárodní ochrany, což je pojmovým znakem zpětvzetí žádosti, neposuzoval podle obsahu, ale podle formy, čímž se dostal do rozporu se zákonem. Stěžovatel uzavřel, že respektoval platný a svobodný projev vůle žalobkyně a rozhodl v souladu se zákonem o azylu. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud poté, co shledal kasační stížnost přípustnou a přijatelnou (kasační stížnost se dotýká otázky, která nebyla dosud plně řešena judikaturou Nejvyššího správního soudu, § 104a s. ř. s.), přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Z provedené rekapitulace vyplývá, že v posuzovaném případě se primárně jedná o posouzení otázky, zda písemné prohlášení stěžovatelky ze dne 26. 1. 2007 lze považovat za zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Nejvyšší správní soud na úvod konstatuje, že podle všech interpretačních pravidel zakotvených v platných právních předpisech a podle všech výkladových pravidel všeobecně uznávaných právní vědou je třeba právní úkony zásadně vykládat podle vůle toho, kdo právní úkon učinil (srov. např. ustanovení § 35 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku). Rozhodující je tedy vždy a v prvé řadě projev vůle jednající osoby (v tomto případě projev vůle stěžovatelky). Právní předpisy správního práva pak vycházejí ze zásady volné dispozice účastníka řízení s jeho návrhem na zahájení řízení. Vezme-li účastník řízení takový návrh zpět, jde o procesní úkon vůči správnímu orgánu, aby se v řízení dále nepokračovalo a o věci nebylo rozhodováno. Pokud k takovému úkonu dojde, nemá správní orgán jinou možnost než řízení zastavit [obecně § 66 odst. 1 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád], v řízení o udělení mezinárodní ochrany tak správní orgán učiní podle § 25 písm. a) zákona o azylu.

V posuzované věci žalobkyně dne 26. 1. 2007 podepsala prohlášení nadepsané: **Prohlášení žadatele o udělení azylu předávaného podle Nařízení Rady č. 343/2003, aby žádost o udělení azylu nebyla posuzována v ČR**, znějící takto: *Já, níže jmenovaný(á), tímto prohlašuji, že jsem byl(a) poučena, že Česká republika je v mém případě členským státem EU odpovědným za posouzení žádosti o udělení azylu. Vědoma(a) si této skutečnosti prohlašuji, že si nepřeji, aby bylo v mém případě vedeno řízení o udělení mezinárodní ochrany v České republice, a aby žádost o udělení azylu, kterou jsem podala ve Spolkové republice Německo dne 12. 12. 2006, byla v České republice posuzována. Potvrzuji, že jsem tento úkon učinila(a) dobrovolně z vlastního rozhodnutí.* Toto prohlášení je kromě žalobkyně podepsáno také pracovníkem stěžovatele a tlumočníkem.

Nejvyšší správní soud má za to, že z výše uvedeného prohlášení vyplývá pouze nesouhlas žalobkyně s vedením řízení o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Vůli žalobkyně k zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany však nelze z citovaného prohlášení dovodit. Aby bylo možné předmětné prohlášení žalobkyně považovat za zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany, muselo by v něm být výslovně uvedeno, že se jedná o takovéto zpětvzetí, nebo alespoň to, že stěžovatelka je srozuměna s tím, že v řízení nebude za této situace pokračováno, ale naopak bude zastaveno. Tak však tomu v posuzované věci není.

Vzhledem k okolnostem případu však není možné vůli žalobkyně k zpětvzetí žádosti o udělení azylu z jejího prohlášení jakkoliv dovodit. Žalobkyně je vietnamské národnosti, v žalobě uvádí, že rozumí pouze některým českým slovům a je tedy zřejmé, že češtinu neovládá natolik, aby byla schopna v tomto jazyce provádět složitější úkony. Při podpisu prohlášení sice byl přítomen tlumočník, žalobkyně tedy byla s obsahem svého prohlášení srozuměna, to však nemění nic na tom, že si při jeho podpisu nemohla být vědoma toho, že stěžovatel toto prohlášení vyhodnotí jako zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť to z jejího prohlášení přímo nevyplývá.

Nejvyšší správní soud znovu zdůrazňuje, že aby bylo možné prohlášení žalobkyně

považovat za zpětvzetí žádosti o udělení azylu, muselo by to v něm být výslovně uvedeno, nebo z něho muselo vyplývat srozumění stěžovatelky s tím, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude pokračováno a to bude zastaveno. Nic takového však ze stěžovatelčina prohlášení nevyplývá. Žalobkyně si totiž vzhledem ke skutečnosti, že neovládá dobře český jazyk a nemá právnické vzdělání, nemohla být vědoma toho, že existuje právní úprava (Nařízení Rady ES č. 343/2003) obsahující kritéria, podle nichž se postupuje v případech, kdy je podána žádost o udělení azylu v jiném členském státu Evropské unie, než ve kterém bylo takovému žadateli uděleno vízum či povolení k pobytu (čl. 5 - 14 cit. Nařízení) a že v souladu s čl. 9 odst. 2 tohoto nařízení (podle kterého, pokud je žadatel o azyl držitelem platného víza, je k posouzení žádosti o azyl příslušný členský stát, který toto vízum udělil), je v jejím případě příslušná rozhodnout o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany jediné Česká republika (z úředního záznamu Policie České republiky, oblastního ředitelství cizinecké a pohraniční policie, Ústí nad Labem totiž vyplývá, že žalobkyni bylo ze strany České republiky vystaveno vízum k pobytu s platností do 2. 8. 2007).

K tomu, aby bylo možné prohlášení žalobkyně hodnotit jako zpětvzetí její žádosti o udělení mezinárodní ochrany, by kromě znalosti výše uvedené právní úpravy žalobkyni musela ještě navíc přistoupit právní úvaha žalobkyně spočívající v tom, že pokud je Česká republika příslušná k projednání její žádosti o udělení azylu podané ve Spolkové republice Německo a žalobkyně projednání Českou republikou odmítne, nemůže být v důsledku tohoto odmítnutí její žádost o udělení mezinárodní ochrany vůbec projednána, a jedná se tedy fakticky o zpětvzetí její žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud má za to, že žalobkyně s ohledem na již zmíněné skutečnosti (jazyková bariéra, absence potřebného vzdělání) nebyla takovéto úvahy schopna.

Stěžovateli je třeba přisvědčit v tom, že podání se hodnotí podle svého obsahu. Tato zásada však jen potvrzuje závěr o tom, že prohlášení žalobkyně nelze v posuzovaném případě považovat za zpětvzetí její žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť to, že by se jednalo o zpětvzetí, nejen že není v prohlášení nikde výslovně uvedeno, ale jak bylo nastíněno výše, ani detailnějším výkladem projevu vůle (prohlášení) žalobkyně nelze dojít k závěru že by se jednalo o zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Nejvyšší správní soud na rozdíl od stěžovatele nepovažuje přístup městského soudu za formalistický, neboť z jeho rozsudku je zřejmé, že při posouzení věci přihlížel ke všem okolnostem dané věci. Formalisticky však postupoval stěžovatel, který žalobkyni k podpisu předložil předmětné prohlášení, sice za přítomnosti tlumočníka a pracovníka stěžovatele, ovšem z obsahu správního spisu vyplývá, že následky podpisu tohoto prohlášení (stěžovatel je považuje za zpětvzetí žádosti o udělení azylu) nebyly žalobkyni vůbec vysvětleny. Žalobkyně se přitom mohla domnívat, že podpisem předmětného prohlášení, v němž vyjádřila nesouhlas s projednáním její žádosti v České republice dosáhne toho (s ohledem na skutečnost, že o udělení mezinárodní ochrany požádala ve Spolkové republice Německo), že o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany budou rozhodovat orgány Spolkové republiky Německo. Nejvyšší správní soud tak s přihlédnutím k výše uvedenému uzavírá, že prohlášení žalobkyně nelze považovat za vyjádření její vůle ukončit řízení o udělení mezinárodní ochrany, jak stěžovatel dovozuje v kasační stížnosti.

Argumentace stěžovatele rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2005, sp. zn. 5 Azs 25/2005, není přílehavá, neboť v tomto rozhodnutí, na rozdíl od právě posuzované věci, nevzbuzoval projev vůle žalobce žádné pochybnosti (ruskojazyčnému žalobci bylo předloženo zpětvzetí obsahující poučení o následcích s tímto úkonem spojeným, tzn. že řízení o udělení azylu bude zastaveno, jak v jazyce českém, tak v jazyce ruském, zpětvzetí tedy bylo vyhotoveno dvojjazyčně, stěžovatel podepsal obě jazykové verze a nemohl proto namítat, že tento úkon nebyl učiněn vážně a svobodně a proto je neplatný). Nezbyvá tak než znovu zdůraznit, že v posuzovaném případě z prohlášení žalobkyně vůle k zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany v žádném případě nevyplývá.

Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že Městský soud v Praze věc po právní stránce posoudil správně a kasační stížností vytýkaných pochybení se nedopustil, proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které mu vznikly. Ze spisu vyplývá, že žalobkyni, které by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu